

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Věry Šimůnkové a soudkyň Olgy Stránské a Mgr. Jitky Zavřelové ve věci **žalobce L.-N., s.r.o.**, zastoupen JUDr. Janou Felixovou, advokátkou ve společnosti Felix a spol., advokátní kancelář, s.r.o., se sídlem U Nikolajky 5, Praha 5, proti **žalovanému Generálnímu ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 7, Praha 4, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 6. 2015, č. j. 32816-2/2015-900000-304.7,

takto:

- I.** Rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 6. 2015, č. j. 32816-2/2015-900000-304.7, a rozhodnutí Celního úřadu pro Středočeský kraj ze dne 2. 6. 2015, č. j. 48111-5/2015-610000-12, **se zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II.** Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou doručenou Městskému soudu v Praze dne 13. 8. 2015 a následně postoupenou věcně a místně příslušnému Krajskému soudu v Praze (dále jen „soud“) se žalobce domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a současně potvrzeno rozhodnutí Celního úřadu pro Středočeský kraj (dále jen „celní úřad“) ze dne 2. 6. 2015, č. j. 48111-5/2015-610000-12, jímž mu byla dle § 62 odst. 2 písm. c) bodu 2 zákona č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu, ve znění pozdějších předpisů, tj. do účinnosti novely provedené zákonem č. 243/2016 Sb., tedy do 28. 7. 2016 (dále jen „zákon o značení lihu“) uložena pokuta ve výši 489.915,- Kč za spáchání deliktu dle § 62 odst. 1 písm. l) tohoto zákona, kterého se dopustil tím, že nevrátil správci daně 826 kusů nepoužitých kontrolních pásek evidenční číslo B02511B41000 a 357 kusů nepoužitých kontrolních pásek evidenční číslo B02511B42500 v zákonem stanovené lhůtě, tj. do 9 měsíců ode dne jejich převzetí, tj. do dne 26. 11. 2014, čímž nesplnil povinnost uvedenou v ustanovení § 39 odst. 2 tohoto zákona. Týmž rozhodnutím byla žalobci uložena povinnost nahradit náklady řízení v paušální výši 1.000 Kč.

Žalobce v obsáhlé žalobě namítá procesní vady v řízení zakládající nezákonnost rozhodnutí žalovaného, konkrétně porušení zákazu nucení k sebeobviňování, kterého se celní úřad dopustil tím, že nepoučil žalobce o právu odepřít výpověď před započítáním řízení a rovněž v jeho průběhu. Proto jsou všechny důkazní prostředky, které byly bez poučení pořízeny, neúčinné, resp. závěry, které se o takové důkazní prostředky opírají, jsou nezákonné. Žalobce dále považuje rozhodnutí žalovaného za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť se nevypořádává s argumentací uvedenou v odvolání. Nedostatečné je i vypořádání žalovaného s otázkou aplikace liberace podle § 71 odst. 1 zákona o značení lihu. V okamžiku, kdy bylo prokázáno, že se jednalo o individuální pochybení, které bylo porušením pracovní kázně konkrétního zaměstnance, nelze bez dalšího zkoumání okolností, za nichž zaměstnanec své povinnosti porušil, a bez zkoumání opatření, která byla v této souvislosti přijata, učinit závěr o tom, že podmínky liberace nejsou splněny. Vyvine-li odpovědná osoba dostatečné úsilí k zamezení porušení příslušné povinnosti, skutečnost, že její zástupce i přes všechno povinnost poruší, nemůže vést (pro nedostatek škodlivosti) k závěru o odpovědnosti dané osoby, resp. opačně vede ke splnění liberačních důvodů. Rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné proto, že se dostatečně nevypořádává s otázkou dopadu ukládané sankce do majetkové (hospodářské) sféry žalobce. Prosté konstatování zisku (nadto před zdaněním) na straně žalobce v žádném případě neodpovídá předpokladům plynoucím z ustanovení § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Správní orgány nezohlednily ani skutečnost, že nebyla naplněna skutková podstata správního deliktu, a to škodlivost jednání. Nepřihlédly k tomu, že šlo o administrativní pochybení ze strany zaměstnance vyvolané pracovním stresem, byla bezprostředně přijata další opatření k zamezení opakování jednání, nevrácení kontrolních pásek nebylo vedeno nepoctivými úmysly, kontrolní pásky nebyly jakkoli zneužity, jde o první pochybení žalobce jak v oblasti kontrolních pásek, tak ve značení lihu, žalobce s celním úřadem spolupracoval, přiznal porušení právní povinnosti, projevil nad stavem lítost a významnou snahu po nápravě, po celou dobu byly předmětné pásky chráněny před neoprávněnými dispozicemi, neboť byly uloženy v trezoru, žalobce není výrobcem lihu ani dodavatelem potravinářského lihu spotřebitelům, zaměřuje se na analytické laboratoře a medicínská zařízení, odebírá velké množství kontrolních pásek zbytečně, neboť sada čítá nejméně 500 kusů pásek, ale využije jich pouze maximálně desítky kusů, vyměřená sankce je v rozporu se smyslem a účelem zákona, žalobce řádně odvádí spotřební daň za veškerý líh a kontrolní pásky nebyly zneužity ani zničeny, ale byly pouze vráceny po lhůtě. Ze všech těchto důvodů tak celní úřad vůbec neměl zahajovat sankční řízení.

Dále má žalobce za to, že ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 334/2013 Sb., k provedení některých ustanovení zákona o povinném značení lihu (dále jen „vyhláška č. 334/2013 Sb.“) je v rozporu s ústavním pořádkem ČR, konkrétně s ustanovením čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 4, čl. 79 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 3 a čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), neboť zákon o povinném značení lihu stanoví v § 75 zmocnění Ministerstva financí (dále jen „ministerstvo“) k přijetí prováděcí vyhlášky k určení způsobu objednávání, převzetí a prodeje kontrolní pásky a náležitostí a vzoru objednávky kontrolní pásky. Z tohoto ustanovení neplyne možnost stanovit minimální počet odebíraných kontrolních pásek, tedy že by na jednu stranu mohlo omezit svobodu povinné osoby vázící se na to, kolik kontrolních pásek v návaznosti na svou činnost skutečně potřebuje, a že by na druhou stranu mohlo povinné osobě založit (byť částečně nepřímou) zcela bez její vůle povinnosti vázící se ke správě a vrácení nepoužitých kontrolních pásek. Ustanovení vyhlášky je tedy v rozporu se zásadou proporcionality (viz nálezy Ústavního soudu

ze dne 12. 10. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94), neboť není naplněno kritérium vhodnosti. Skutková podstata správního deliktu podle § 62 odst. 1 písm. l) a odst. 2 písm. c) bodu 2 zákona o povinném značení lihu je v rozporu s čl. 1 odst. 1 Ústavy a čl. 1 a 4 Listiny, zejména proto, že počet odebraných kontrolních pásek není odvislý od rozhodnutí povinné osoby, a je tak v rozporu s principem spravedlnosti a zásadou rovnosti, resp. zásadou ultima ratio trestní represe. Pokud § 5 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 334/2013 Sb. stanoví, že lze objednat/odebrat počet kusů kontrolních pásek v násobcích 500 ks, je zřejmé, že Ministerstvo financí v konečném důsledku určuje spodní i horní hranici sankce.

Konstrukce skutkové podstaty správního deliktu, kdy určení spodní a horní hranice sankce prostřednictvím určování minimálního počtu odebraných kontrolních pásek závisí na rozhodnutí správního orgánu, je v rozporu s principem dělby moci, tedy v rozporu s čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1, 4 a čl. 15 odst. 1 Ústavy a čl. 2 odst. 3, čl. 4 odst. 1 a čl. 39 Listiny. Vymezení skutkové podstaty, byť v její sankční části, správním orgánem namísto zákonodárce je v rozporu se zásadou nullum crimen poena sine lege stricta. Uvedená skutková podstata, resp. její vymezení dolní hranice sankce je v rozporu i s ustálenou judikaturou Ústavního soudu, čl. 11 odst. 1 Listiny a čl. 1 Dodatkového protokolu k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Dodatkový protokol k úmluvě“), neboť není dán odpovídající prostor pro správní uvážení, což neumožňuje naplnění účelu správního trestání. Žalobce navrhl, aby soud předložil Ústavnímu soudu v souladu s ustanovením čl. 95 odst. 2 Ústavy návrh na zrušení ustanovení § 62 odst. 2 písm. c) bodu 2 zákona o značení lihu a ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 334/2001 Sb. ve slovech „a to vždy v celých násobcích 500 kusů kontrolních pásek“ pro rozpor s čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1, 3 a 4, čl. 15 odst. 1 a čl. 79 Ústavy, čl. 2 odst. 3, čl. 4 odst. 1, čl. 11 a čl. 39 Listiny a čl. 1 Dodatkového protokolu a následně rozhodl dle ustanovení § 65 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) o upuštění od potrestání žalobce, resp. neshledá-li soud pro takové rozhodnutí podklad, aby rozhodl o zrušení rozhodnutí žalovaného.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí. Upozornil, že zákonné rozpětí sankce za delikt nevrácení pásek v zákonné lhůtě je přesně stanoveno, a to v případě žalobce dolní hranicí 489.915 Kč jakožto výší spotřební daně a horní hranicí 4.899.150 Kč jakožto desetinásobku výše spotřební daně. Pokuta byla žalobci uložena na samé spodní hranici, nižší být nemohla. Správní orgány tak zohlednily v maximální možné míře veškeré polehčující okolnosti a naopak žádné přitěžující okolnosti. Hodnocení společenské nebezpečnosti jednání pachatele dosahující potřebné míry naplňující skutkovou podstatu správního deliktu připadá v úvahu pouze u jednání na samé hranici správního deliktu, tedy i na hranici materiální společenské nebezpečnosti, např. v případě nevrácení několika málo kontrolních pásek po několika hodinách či několika málo dnech znamenající nevýznamné ohrožení zájmů společnosti. Žalobce však nevrátil celkem 1183 ks kontrolních pásek, u nichž spotřební daň činí 489.915,- Kč. Doba prodlení trvala téměř tři měsíce; k vrácení došlo až po faktickém konání celního úřadu při místním šetření dne 6. 2. 2015. To jsou skutečnosti, které překračují vyžadovanou minimální společenskou nebezpečnost ohrožujícího deliktu. Tuto otázku nebylo třeba zvláště vypořádávat ve správních rozhodnutích, přesto je ale správní orgány obou stupňů zahrnuly do svých úvah.

K posouzení liberačních důvodů žalovaný uvedl, že za vynaložení veškerého úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti žalobce zabránil, je možno považovat pouze jednání pachatele současně přítomné v době, kdy jednal protiprávně. V této souvislosti je irrelevantní žalobcem tvrzená spolupráce s celním úřadem, přiznání porušení právní povinnosti, projevení lítosti nad stavem věci, efektivní snaha o nápravu apod. Žalobce

tvrdí prokázání individuálního pochybení jeho zaměstnance, ale to je právě jednáním přičitatelným žalobci jakožto zaměstnavateli. Žalobcem vytýkané nezkoumání okolností, za nichž zaměstnanec žalobce své povinnosti porušil, jakož i nezkoumání opatření, která žalobce přijal jako prevenci, je nesprávné. Důkazní břemeno tíží žalobce, nikoli správní orgán a nadto žalobce žádné takové skutečnosti neprokázal. Vynaložení veškerého úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti žalobce zabránil, by totiž zahrnovalo celou sérii kontrolních opatření a odpovědnost více zaměstnanců žalobce, která by reálně vyloučila prosté opomenutí vrácení kontrolních pásek, dokonce po dobu tří měsíců, a to až na základě podnětu celního úřadu. Liberační důvody, které by musel stejně prokázat pachatel, by spočívaly např. v nevrácení pásek trvajícím několik hodin či jeden nebo dva pracovní dny, pokud by k tomu došlo v důsledku prokázané objektivní příčiny existující mimo dispoziční sféru pachatele (např. dopravní nehoda, úraz pověřené osoby a dočasná nemožnost komunikace se zaměstnavatelem). Nelze také přehlédnout skutečnost, že lhůta 9 měsíců na vrácení nepoužitých kontrolních pásek je velmi dlouhá, nic tedy nebrání průměrně opatrné odpovědné osobě v tom, aby stovky nepoužitých kontrolních pásek vrátila na sklonku této lhůty, neboť již v této době jí musí být zřejmé, že je ve zbývajících době nepoužije.

Žalovaný k námitce, že se nedostatečně vypořádal s dopadem uložené sankce do majetkové sféry žalobce, uvedl, že sankce byla uložena na samé dolní hranici zákonného rozpětí. Jediný v úvahu připadající hodnotitelný dopad pokuty do majetkové sféry žalobce představoval její případný likvidační účinek. Jde ovšem o zcela výjimečný korektiv, kdy je ukládána pokuta tak vysoká, že by byla způsobilá přivodit platební neschopnost žalobce či ho donutit ukončit podnikatelskou činnost. Žalobce v tomto směru o svých tíživých poměrech nic netvrdil, v odvolání se omezil na obecné a nijak nepodložené tvrzení, že pokuta ve svém důsledku způsobí společnosti závažné finanční problémy. Plně přezkoumatelná je úvaha v rozhodnutí žalovaného, neboť vyšel z údajů uvedených v obchodním rejstříku - sbírky listin, konkrétně účetních závěrek. Výsledek hospodaření žalobce před zdaněním v roce 2012 činil + 3.522.000,- Kč, v roce 2013 částku + 11.326.000,- Kč a v roce 2014 částku + 16.959.000,- Kč. Pokuta proto pro žalobce likvidační účinek mít nemůže. Nadto mohl být sjednán i splátkový kalendář.

Žalovaný se domnívá, že ve správním řízení nebyla porušena procesní práva žalobce. V obou s žalobcem sepsaných protokolech (tj. protokolu ze dne 6. 2. 2015 sepsaném podle daňového řádu ještě před zahájením sankčního řízení a protokolu ze dne 27. 5. 2014 o dokazování sepsaném podle správního řádu) byl žalobce poučen. Při dokazování dne 27. 5. 2014 nešlo o výslech svědka, ale o účast žalobce na dokazování provedeném celním úřadem listinnými důkazními prostředky, k nimž se žalobce měl právo vyjádřit, navrhnout další důkazy apod. V průběhu řízení nebyla pořízena žádná svědecká výpověď. Dokazování stojí jen na jednoduchých a objektivních listinných důkazech, dokladujících odběr kontrolních pásek a jejich vrácení, z nichž žádný do řízení nevnesl jako svoji procesní obranu sám žalobce. I pokud pak žalobce sám v průběhu procesních úkonů nějakou skutečnost uvedl (např. že k jeho jednání došlo neúmyslně, pochybením zaměstnance), jistě mu nepřitížila. Žalobce se v řízení žádným svým tvrzením či předloženým důkazním prostředkem sám „neobvinil“. Jakýkoli hypotetický deficit v poučení jej proto nemohl zkrátit na jeho právech v řízení, nebyl mu v neprospěch, proto nemohl vést k nezákonnosti rozhodnutí správních orgánů.

K námitce, že pokuta byla žalobci uložena na základě vyhlášky č. 334/2013 Sb. a že ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) této vyhlášky je v rozporu s ústavním pořádkem žalovaný uvedl, že dle tohoto ustanovení v objednávkě kontrolní pásky osoba povinná značit líh uvede počet kusů kontrolních pásek, a to vždy v celých násobcích 500 kusů kontrolních pásek.

Kontrolních pásek ev. označení X objednal žalobce dne 26. 2. 2014 celkem 1000 kusů, z nichž téměř 3 měsíce po lhůtě vrátil 826 kusů. Sankce je ukládána na základě zákona o povinném značení lihu za nevrácené kontrolní pásky (absenci dispozičního úkonu žalobce), nikoli za odebrané kontrolní pásky (předchozí dispoziční úkon žalobce). Žalobcem dovozovaná protiústavnost tohoto ustanovení vyhlášky tak není důvodná.

K námitce protiústavnosti proměnné spodní hranice sankce a jejímu srovnání s rigidní spodní hranicí ve výši 500.000,- Kč řešenou Ústavním soudem žalovaný uvedl, že proměnná spodní hranice zohledňuje nejpodstatnější aspekt společenské nebezpečnosti protiprávního jednání, kterým je počet nevrácených kontrolních pásek a na tento počet přímo připadající ohrožená výše spotřební daně. Spodní hranici pokuty tak de facto určuje sám delikvent rozsahem svého protiprávního jednání. Další aspekty deliktu (doba nevrácení pásek, zneužití pásek) i majetkové poměry pachatele jsou zohlednitelné právě v rámci stanoveného rozpětí pokuty. V případě nevrácení 10 kusů pásek a absolutním objemem 1000 ml by dolní hranice pokuty byla 2.850,- Kč a horní hranice pokuty by byla 28.500,- Kč. Jde tak o odlišný případ oproti nálezu Ústavního soudu, v němž se řešila rigidní dolní hranice 500.000,- Kč, která neumožňovala v některých případech individualizaci konkrétního případu. Oproti judikatuře citované žalobcem je případný likvidační účinek sankce v případě osob, jako je žalobce, vyloučen. Jde totiž o právnické osoby registrované podle zákona o povinném značení lihu, skládající kauce, které kvůli značení lihu nakládají s kontrolními páskami a musí plnit řadu dalších přísných podmínek včetně své stability a bezdlužnosti. Tím je navíc odůvodněn požadavek na přísnost sankce, neboť sankci přiměřenou rozsahu protiprávního jednání musí ve své majetkové sféře taková osoba pocítit. Přísná právní úprava chrání legitimní a závažné společenské hodnoty (ohrožená spotřební daň, nebezpečí pro život a zdraví obyvatelstva potenciálně ohroženého tím, že bude do volného oběhu uveden nekontrolovaný líh označený dotčenými kontrolními páskami), kterým odpovídá vysoká míra odpovědnosti osob nakládajících s kontrolními páskami. Uvedené vyjadřuje i důvodová zpráva k návrhu zákona o povinném značení lihu uvádějící jako jeden z důvodů takto přísné úpravy tzv. metylalkoholovou aféru v srpnu 2012.

Žalobce v replice (zaslané Městskému soudu v Praze a následně postoupené Krajskému soudu v Praze) sdělil, že trvá na podané žalobě a nesouhlasí s vyjádřením žalovaného.

Z předloženého správního spisu soud zjistil následující skutečnosti:

Dne 6. 2. 2015 provedl celní úřad u žalobce místní šetření, při němž bylo zjištěno, že žalobce nezaslal ve stanovené formě a v řádném termínu výsledky inventarizace lihu za rok 2014. Přítomný zaměstnanec žalobce (manažer kvality) k tomu uvedl, že *zapomněl pohlídat termín* a že celkovou sumarizaci výdajů a příjmů lihu zašle celnímu úřadu do 11. 2. 2015. Dále bylo zjištěno, že v době kontroly bylo skladováno mj. 826 kusů kontrolních pásek označených X a 357 kusů kontrolních pásek označených X, které nebyly ve stanovené lhůtě vráceny. Při kontrole kamerového systému žalobce byla zjištěna před kamerou č. 4 snímající prostor značení lihu překážka bránící sledování. K tomu manažer kvality sdělil, že jde o selhání pracovníků, kteří budou znovu poučeni a podepíší závazné seznámení s povinnostmi vztahujícími se ke kamerovému systému. K protokolu z místního šetření nevznese manažer kvality žádnou námitku.

Dne 12. 2. 2015 předal žalobce nepoužité kontrolní pásky a tiskopisy celnímu úřadu.

Doručením písemnosti ze dne 7. 5. 2015 bylo zahájeno sankční řízení a zároveň bylo žalobci dle § 51 odst. 2 správního řádu sděleno, že dne 27. 5. 2015 se bude konat dokazování

listinami, a to protokolem z ústního jednání v rámci místního šetření ze dne 6. 2. 2015 a výpisem z registru značení lihu ze dne 23. 2. 2015, mimo ústní jednání, kterého má žalobce právo se zúčastnit.

Dne 27. 5. 2015 po přečtení listin přítomný zaměstnanec žalobce uvedl, že si je vědom spáchání správního deliktu dle § 62 odst. 1 písm. l) zákona o značení lihu. Došlo k neúmyslnému pochybení zaměstnance (který již u žalobce nepracuje) v důsledku stresu z ukončení pracovního poměru. Tuto agendu již vykonává jiný pracovník. Žalobce vyvíjí systém, který bude automaticky kontrolovat expiraci pásek. Je to první případ, kdy se žalobce dopustil deliktu v oblasti kontrolních pásek a značení lihu. Výše pokuty stanovená zákonem (odvozená od spotřební daně) by pro žalobce znamenala citelný zásah do hospodaření. Výše pokuty je vysoká i z toho důvodu, že žalobce řádně odvádí spotřební daň za veškerý lih. Kontrolní pásky nebyly žalobcem zneužity či zničeny, ale byly nepoškozené (sice po lhůtě) vráceny. Další důkazy žalobce nenavrl. Na otázku, zda se chce žalobce vyjádřit k podkladům pro vydání rozhodnutí a ke způsobu jejich zjištění a k celému případu, odpověděl zaměstnanec žalobce negativně.

Rozhodnutím celního úřadu ze dne 2. 6. 2015 byla žalobci uložena pokuta ve výši 489.915,- Kč. K výši pokuty celní úřad mj. uvedl, že s ohledem na předpokládanou ekonomickou situaci žalobce a zákonnou možnost dosažení povolení institutu posečkání (povolení splátek) a tím získání dostatečného časového prostoru pro vytvoření finanční rezervy na úhradu pokuty, není pokuta pro žalobce likvidační.

Žalobce podal proti rozhodnutí celního úřadu odvolání, ve kterém porušení právních předpisů v oblasti značení lihu nezpochybnil a požádal o snížení pokuty, případně o vrácení věci celnímu úřadu k novému projednání a v případě nevyhovění odvolání požádal o možnost úhrady uložené sankce ve splátkách. Namítl, že pásky nebyly zneužity, po celou dobu prodlení byly v trezoru. Žalobce není výrobcem ani dodavatelem potravinářského lihu konečným spotřebitelům, je jen distributorem analytických a speciálních lihů profesionálním uživatelům (převážně analytickým laboratorům a medicínským zařízením). Odebírá velké množství pásek z důvodu rozmanité koncentrace distribuovaných lihů, množství balení lihů o některých koncentracích uvedených na trh je však mnohdy velmi malé a počet vrácených pásek velký. Žalobce deponoval kauci ve výši 500.000,- Kč, která je trvale složená u celního úřadu, přičemž blokáce těchto prostředků velkou měrou negativně ovlivňuje cash flow. Pozdní vrácení pásek bylo způsobeno selháním lidského faktoru. Uložená sankce je nepřiměřeně přísná a ve svém důsledku způsobí žalobci vážné finanční problémy.

Žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím odvolání zamítl a rozhodnutí celního úřadu potvrdil. V odůvodnění uvedl, že v případě žalobce jde o objektivní odpovědnost, proto nelze zkoumat jeho zavinění. Dle ustanovení § 62 odst. 2 písm. c) bod 2 zákona o značení lihu se obligatorně uloží pokuta v rozpětí od částky odpovídající výši spotřební daně až do desetinásobku její výše, uložit pokutu pod dolní hranici nelze. Nejsou rovněž naplněny ani liberační důvody stanovené § 71 odst. 1 zákona o značení lihu. K obecně formulované námitce o likvidační výši pokuty podotkl, že žalobce mohl finanční tíseň nějak doložit. Přesto žalovaný nahlédnutím do obchodního rejstříku (sbírky listin) dovodil z účetních závěrek za roky 2012 a 2013, že nejde o pokutu v likvidační výši.

Rozhodnutí žalovaného bylo doručeno žalobci dne 23. 6. 2015, žaloba byla doručena Městskému soudu v Praze dne 13. 8. 2015. Lze tak konstatovat, že žaloba je včasná (srov. ustanovení § 72 odst. 1 zákona s. ř. s.).

Žalovaný na výzvu soudu v poskytnuté lhůtě nesdělil, zda souhlasí, aby ve věci bylo

rozhodnuto bez nařízení jednání, proto lze s poukazem na § 51 odst. 1 s. ř. s. mít za to, že s tímto postupem souhlasí. Žalobce s takovým postupem vyslovil souhlas. Soud proto přistoupil k rozhodnutí bez jednání.

Soud přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) rozhodnutí žalovaného, proti němuž žaloba směřuje, jakož i řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, přičemž nezjistil vady, ke kterým by musel přihlédnout i bez návrhu, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Pro posouzení věci jsou relevantní následující ustanovení zákona o značení lihu:

Dle § 39 odst. 2 je držitel povinen nepoužitou kontrolní pásku vrátit správci daně nejpozději do 9 měsíců ode dne jejího převzetí.

Dle § 62 odst. 1 písm. 1) právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako držitel dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s § 39 odst. 1, 2 nebo 3 nevrátí kontrolní pásky.

Dle § 62 odst. 2 písm. c) za správní delikt se uloží pokuta od částky odpovídající spotřební dani z lihu, kterou by byla právnická nebo podnikající fyzická osoba povinna uhradit, pokud by uvedla do volného daňového oběhu líh označený kontrolní páskou

1. předanou v rozporu s § 32 odst. 1 jiné osobě, do desetinásobku této částky, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. b), nebo

2. kterou v rozporu s § 39 odst. 1, 2 nebo 3 nevrátila, do desetinásobku této částky, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. 1).

Dle § 71 odst. 2 právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

Dle § 5 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 334/2013 Sb. v objednavce kontrolní pásky osoba povinná značit líh uvede počet objednaných kusů kontrolních pásek, a to vždy v celých násobcích 500 kusů kontrolních pásek.

Žalobce namítl protiústavnost ustanovení § 62 odst. 2 písm. c) bodu 2 zákona o značení lihu a § 5 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 334/2013 Sb. a navrhl, aby soud věc předložil Ústavnímu soudu.

Dle čl. 95 odst. 1 Ústavy je soudce při rozhodování vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu, a je oprávněn posoudit soulad jiného právního předpisu se zákonem nebo s takovou mezinárodní smlouvou. Dle čl. 95 odst. 2 Ústavy dojde-li soud k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem, předloží věc Ústavnímu soudu.

Žalobce jednak namítá rozpor podzákoného právního předpisu – vyhlášky, a to konkrétně stanovení minimálního počtu 500 kusů objednaných pásek, což má za rozporné se zásadou proporcionality, protože není naplněno kritérium vhodnosti. Soud k této námitce uvádí, že ve správním řízení byla žalobci uložena pokuta dle § 62 odst. 2 písm. c) bodu 2 zákona o značení lihu za nevrácení kontrolních pásek, nikoli za jejich odběr. Správní orgány ustanovení předmětné vyhlášky vůbec v projednávané věci neaplikovaly, proto soud nemá ani důvod zkoumat její soulad s ústavním pořádkem.

Soud dále nemá žalobcem namítané ustanovení zákona o značení lihu za rozporné s ústavním pořádkem, proto věc nepředložil Ústavnímu soudu. K jednotlivým námitkám protiústavnosti předmětného ustanovení zákona o značení lihu uvádí následující.

Žalobce namítá rozpor vymezení *skutkové podstaty správního deliktu* (spíše však sankce za uvedený správní delikt) s ústavním pořádkem. Žalobce se domnívá, že dolní i horní hranici sankce stanoví ministerstvo, což má za rozporné s principem dělby moci. Soud k tomu uvádí, že dolní hranici sankce za správní delikt stanoví zákon o značení lihu jako spotřební daň z lihu ekvivalentní množství nevrácených kontrolních pásek a horní hranici sankce jako desetinásobek této spotřební daně. Soud upozorňuje, že horní i dolní hranice je stanovena zákonem o značení lihu a pro konkrétní případ upřesněna dispozicí pachatele deliktu, tj. jeho jednáním – kolik pásek nevrátí, nikoli tím, kolik jich odebere – což by bylo stanoveno jednáním pachatele a částečně vyhláškou ministerstva. Sankce za správní delikt tedy není stanovena podzákonným právním předpisem. Dle soudu je konstrukce sankce souladná se zásadou vyjádřenou v čl. 39 Listiny, podle níž *„Jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest, jakož i jaké jiné újmy na právech nebo majetku, lze za jeho spáchání uložit“*, a není tak v rozporu s ústavním pořádkem.

Žalobce dále namítá protiústavnost dolní hranice sankce a odkazuje na nálezy Ústavního soudu ve věci dolních hranic sankce ve stavebním zákoně a zákoně o zaměstnanosti.

Minimální „nenulová“ sankce je připuštěna, musí však splnit kritéria testu ústavnosti. Soud odkazuje na nález Ústavního soudu ze dne 13. 8. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 3/02, podle kterého: *„Zakotvení minimální výše pokuty do zákona v zásadě sleduje legitimní cíl, neboť daleko zřetelnějším způsobem, než by tomu bylo pouze při stanovení horní sazby, umožňuje odlišit závažnost či nebezpečnost těch kterých typů protiprávních jednání. Vedlejším dopadem tohoto kroku také je, že se omezuje prostor pro správní uvážení, což má své pozitivní důsledky např. v tom, že do určité míry sjednocuje výši ukládaných trestů, případně omezuje prostor pro svévolné či korupcí ovlivněné jednání správních orgánů. Může se tak jevit jako určitý prostředek ochrany před eventuální diskriminací, na druhé straně však větší či menší měrou paušalizuje závažnost protiprávního jednání, což vede k omezení možnosti správního orgánu přihlédnout ke konkrétním okolnostem případu, osobě delikventa a k jeho poměrům. Přesto takováto pokuta může za určitých okolností představovat zásah zejména do základního práva podle čl. 11 odst. 1 Listiny, a to pokud zasahuje do majetkových poměrů jedince se značnou intenzitou.“*

Pokutu tedy lze považovat za zásah s ústavněprávní dimenzí, pokud zasahuje do majetkových poměrů pachatele se značnou intenzitou. Soud posoudil zásah do právní sféry pachatele (žalobce) ve vztahu k použitým prostředkům, přičemž měřítkem mu byla zásada proporcionality (přiměřenosti v širším smyslu) zahrnující tři kritéria, a to princip způsobilosti naplnění účelu, tj. vhodnosti, princip potřeby (je povoleno použití pouze nejšetrnějšího - ve vztahu k dotčeným základním právům a svobodám - z více možných prostředků) a princip přiměřenosti v užším smyslu (dle kterého újma na základním právu nesmí být nepřiměřená ve vztahu k zamýšlenému cíli, tj. opatření omezující základní lidská práva a svobody nesmějí, jde-li o kolizi základního práva či svobody s veřejným zájmem, svými negativními důsledky přesahovat pozitiva, která představuje veřejný zájem na těchto opatřeních).

Účelem předmětné právní úpravy (skutkové podstaty správního deliktu nevrácení kontrolních pásek a za to ukládané sankce) je zamezení porušování zákona o značení lihu, kdy je sledována ochrana zájmu orgánů veřejné moci na kontrole produkce lihu a zamezení zneužití kontrolních pásek pro označení mimobílančního (nelegálního) lihu a ve svém důsledku i k ochraně spotřebitele a jeho zdraví a předejití tragédií typu „metanolové kauzy ze srpna 2012“. Stanovení dolní hranice sankce je nástrojem, který je způsobilý k dosažení zamýšleného (legitimního) cíle, neboť riziko možného přísného postihu snižuje

„ekonomickou vhodnost“ protiprávního jednání. Zásah v podobě uložení sankce je tedy způsobit naplnit svůj cíl.

Druhým kritériem je princip potřeby. Při zhodnocení míry potřeby za použití tzv. kritéria podstaty (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 8. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 3/02), dle kterého platí, že nikoli každé odnětí majetku na základě pokut, příp. poplatků a daní, zakládá zásah do vlastnických práv, nýbrž jen takové, jež majetkové vztahy dotčeného subjektu zásadně mění, tj. tak, že mění jeho celkovou majetkovou pozici „zmařením“ samé podstaty majetku, uvážil soud následovně. Konkrétně v případě pokut stanovených právníky a fyzickým osobám podnikajícím podle zvláštních předpisů je třeba vycházet z toho, že je vyloučen takový zásah do majetku, v důsledku kterého by byla „zmařena“ majetková základna pro další podnikatelskou činnost. Jinými slovy řečeno, nepřijatelné jsou takové pokuty, jež mají likvidační charakter. Je třeba upozornit, že pokuta v likvidační výši představuje v zásadě „nejtvrdší“ případ zásahu do majetkových poměrů. Nemá být vyloučeno vztáhnout závěr o značné intenzitě zásahu do vlastnického práva i na takové případy, v nichž pokuta natolik přesáhne možné výnosy, že se podnikatelská činnost v podstatě stává „bezüčelnou“ (tj. směřující pouze k úhradě uložené pokuty po značné časové období).

Dolní hranice pokuty není v posuzovaném zákoně o značení lihu stanovena pevně (na rozdíl od žalobcem zmiňovaného stavebního zákona, v němž byla minimální hranice pokuty 500.000,- Kč, resp. 200.000,- Kč a zákona o zaměstnanosti, v němž byla minimální hranice pokuty 250.000,- Kč). Minimální výše pokuty je naopak proměnlivá, odvislá od počtu nevrácených kontrolních pásek a stanovena jako spotřební daň z lihu. Pokud by pachatel pásky, které nevrátil, použil ke značení lihu, byl by povinen zaplatit daň v této výši. Minimální výše sankce tedy není stanovena nepřiměřeně poměrům pachatele takového deliktu, který podniká v oblasti produkce lihu.

V posuzovaném případě jde o sankci za správní delikt nevrácení kontrolních pásek, sankce je však stanovena způsobem přiléhavějším pro delikty v oblasti daní (souvislost je ostatně patrná i z § 1 zákona o značení lihu, dle kterého tento zákon stanoví *povinné značení lihu ve spotřebitelském balení pro účely správy spotřební daně z lihu*). Soud v této souvislosti upozorňuje na nálezy Ústavního soudu ze dne 15. 10. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 3/13, v němž nebyla shledána protiústavnost pokuty ve výši 10% ze zajištění daně při nedoplatku spotřební daně. Ústavní soud zde přihlédl k tomu, že norma požadavek diferenciací sankcí respektuje již tím, že uložená pokuta je závislá na výši nedoplatku ke spotřební dani a odráží tak objem finančních prostředků pohybujících se v obchodu s minerálními oleji, lihem, pivem, vínem a meziprodukty a tabákovými výrobky, kterému odpovídá výše daně, jíž je daňový subjekt povinen přiznat a zaplatit, a následně pak i částka zajištění daně, z níž je odvozována pokuta. Ústavní soud uzavřel, že taková pokuta nemůže být pro daňové subjekty, pohybující se v oblasti podnikání s přísně regulovanými komoditami, likvidační. Obdobně lze i v nyní posuzované věci konstatovat, že pokuta ve výši spotřební daně z lihu není pro subjekty podnikající v oblasti nakládání s lihem likvidační.

Dále soud nahlédnutím do Obchodního rejstříku, sbírky listin z účetní závěrky ověřil, že výsledek hospodaření žalobce v roce 2012 činil 1.901.000,- Kč (před zdaněním 3.522.000,- Kč), v roce 2013 činil 10.635.000,- Kč (před zdaněním 11.326.000 Kč), v roce 2014 činil 13.646.000,- Kč (před zdaněním 16.959.000,- Kč) a v roce 2015 činil 12.967.000,- Kč (před zdaněním 15.873.000,- Kč). Žalobci tedy nebyla pravomocným uložením pokuty ve výši 489.915,- Kč v červnu 2015 způsobena značná újma, v důsledku které by byla zničena jeho majetková podstata pro další podnikání a byl by nucen zastavit či značně omezit svou činnost.

Soud má za to, že pokuta uložená ve výši spotřební daně za líh z nevrácených kontrolních pásek nemá pro žalobce (ani pro jiný subjekt) likvidační charakter. Proto lze konstatovat, že předmětné stanovení dolní hranice pokuty nepředstavuje natolik intenzivní zásah do majetkových poměrů jednotlivce, který by současně znamenal zásah do vlastnického práva, nejde tedy o extrémní disproporcionalitu.

Kritérium přiměřenosti v užším smyslu do značné míry souvisí s kritériem potřebnosti a tam použitým kritériem podstaty, proto lze do značné míry na výše uvedené odkázat. Soud posoudil, zda předmětné ustanovení není nepřiměřené zamýšlenému cíli, kterým je ochrana veřejného zájmu. K tomu soud odkazuje na nálezný Ústavního soudu ze dne 25. 10. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 14/09, podle kterého: *„Ústavní předpisy nevyžadují, aby zákonodárce při zákonném stanovení sankční sazby vždy upustil od spodního ohraničení výměry sankce. Typová závažnost (škodlivost) deliktního jednání daného druhu může být obecně tak vysoká, že nepřipouští ani v individuálním případě stanovit "nulovou" hodnotu výměry sankce. Posouzení spodní hranice sankční sazby je zásadně věcí zákonodárce. Ústavní předpisy neobsahují ohledně otázky dolní hranice sankční sazby žádnou direktivu - musí být ovšem dodržen příkaz proporcionality mezi typovou závažností deliktního jednání a výší sankční sazby.“*

Při posouzení proporcionality mezi typovou závažností deliktního jednání a výší sankční sazby vzal soud do úvahy smysl povinnosti vrácení kontrolních pásek (tj. zájem orgánů státní správy na řádné kontrole produkce lihu a také zamezení jejich možného zneužití k označování mimobílančního lihu) a rovněž skutečnost, že zákon o značení lihu byl přijat v reakci na „metanolovou kauzu ze srpna 2012“, při níž zemřelo či bylo vážně poškozeno nemalé množství osob (viz usnesení vlády České republiky ze dne 3. října 2012 č. 735, k realizaci „plánu nulové tolerance k černému trhu s lihovinami“; vláda předložila Poslanecké sněmovně návrh zákona dne 6. 3. 2013). Zákonodárce se snažil v „novém“ zákoně o značení lihu v mnoha ohledech zpřísnit dosavadní právní úpravu značení lihu a adekvátně tomu stanovil přísné tresty (srov. důvodovou zprávu k tomuto zákonu: *„V závažných případech se upravuje sankce ve výši odvozené od potenciálně uhrazené spotřební daně z lihu.“*). Zákonodárce tedy s ohledem na ustanovení § 62 odst. 2 zákona o značení lihu považoval nevrácení nepoužitých kontrolních pásek za závažné porušení právní povinnosti, a proto vyloučil „nulovou“ výměru trestu. Soud považuje zájem státu na kontrole produkce lihu za velmi důležitý. Soud připouští přísnost zkoumaného ustanovení o trestu, neshledává však disproporcionalitu dosahující protiústavní úroveň mezi typovou závažností deliktního jednání nevrácení nepoužitých kontrolních pásek a výší sankce odvozené od spotřební daně.

Soud k tomu dále poznamenává, že zákon č. 243/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím celního zákona, novelizoval s účinností od 29. 7. 2016 (tj. až po skončení předmětného správního řízení) mj. právní úpravu nevrácení nepoužitých kontrolních pásek. Nově je stanovena v § 39 odst. 2 zákona o značení lihu doba vrácení 24 měsíců místo dosavadních 9 měsíců a v § 62 odst. 2 písm. d) tohoto zákona sankce za nevrácení do desetinásobku částky odpovídající spotřební dani z lihu, kterou by byla právnická nebo podnikající fyzická osoba povinna uhradit, pokud by uvedla do volného daňového oběhu líh označený kontrolní páskou. Zákonodárce tedy zmírnil tvrdost zákona o značení lihu, když prodloužil lhůtu k vrácení pásek a odstranil dolní hranici výše pokuty, přičemž horní hranici výše pokuty ponechal, čímž zvýšil prostor pro správní uvážení a umožnil správním orgánům lépe zohlednit poměry pachatele. Zákonodárce však zachoval dolní hranici sankce u jiného deliktu, a to nevrácení poškozené nebo zničené kontrolní pásky a nevrácení nepoužité kontrolní pásky v případě, kdy držitel přestane být osobou povinnou značit líh, který tedy i nadále považuje za vážný.

Soud na základě výše uvedené změny zákona o značení lihu posoudil trestnost činu žalobce, který vrátil kontrolní pásky téměř po 12 měsících od jejich převzetí. Nově, tj. od 29. 7. 2016 takové jednání již není deliktem a není možné za takové jednání ukládat sankci, neboť deliktem je vrácení pásek až po 24 měsících od jejich převzetí. Soud vázán judikaturou správních soudů dovozeným názorem o nutnosti (i bez návrhu žalobce) zohlednění zániku trestnosti činu i po právní moci správního rozhodnutí a po podání žaloby (srov. zejména usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 50 As 104/2013 – 46, v němž byl vysloven závazný právní názor, podle kterého: „*Rozhoduje-li krajský soud ve správním soudnictví o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, kterým bylo rozhodnuto o vině a trestu za správní delikt v situaci, kdy zákon, kterého bylo použito, byl po právní moci správního rozhodnutí změněn nebo zrušen, je povinen přihlédnout k zásadě vyjádřené ve větě druhé čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, podle níž se trestnost činu posoudí a trest ukládá podle právní úpravy, která nabyla účinnosti až poté, kdy byl trestný čin spáchán, je-li to pro pachatele příznivější.*“) je nucen rozhodnutí žalovaného zrušit (srov. např. i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2008, č. j. 2 As 9/2008 - 77, či ze dne 29. 4. 2011, č. j. 2 As 10/2011 - 119).

Soud nepřistoupil k návrhu žalobce na moderaci trestu dle § 65 odst. 3 s. ř. s. spočívající v upuštění od trestu, neboť pouhým upuštěním od trestu by nebyl dotčen výrok o spáchání deliktu.

Soud pro úplnost uvádí k dalším žalobním námitkám následující:

Žalobce namítá nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného z důvodu nedostatečného vypořádání s žalobními námitkami. Žalobce namítl v odvolání, že pásky nebyly zneužity a po celou dobu prodlení byly v trezoru. Žalobce není výrobcem ani dodavatelem potravinářského lihu konečným spotřebitelem, je jen distributorem analytických a speciálních lihů profesionálním uživateli (převážně analytickým laboratorům a medicínským zařízením). Odebírá velké množství pásek z důvodu rozmanité koncentrace distribuovaných lihů, množství balení lihů o některých koncentracích uvedených na trh je však mnohdy velmi malé a počet vrácených pásek velký. Žalobce deponoval kauci ve výši 500.000,- Kč, která je trvale složena u celního úřadu, přičemž blokace těchto prostředků velkou měrou negativně ovlivňuje cash flow. Pozdní vrácení pásek bylo způsobeno selháním lidského faktoru. Uložená sankce je nepřiměřeně přísná a ve svém důsledku způsobí žalobci vážné finanční problémy.

Žalovaný v rozhodnutí uvedl pouze to, že v nyní řešeném případě jde o objektivní odpovědnost, a proto se zavinění nevyžaduje, vyložil konstrukci skutkové podstaty a dolní meze výše pokuty a z toho vyplývající skutečnosti nenaplnění liberačních důvodů a toho, že celní úřad přihlédl pouze k polehčujícím okolnostem, když uložil pokutu na samé dolní hranici. K obecné odvolací námitce o „*způsobení vážných finančních problémů*“ ověřil v obchodním rejstříku výsledek hospodaření v letech 2012 a 2013 a dovodil, že pokuta není pro žalobce likvidační.

Soud k této námitce uvádí, že konstatováním o objektivní odpovědnosti žalovaný vypořádal námitky o neúmyslném spáchání deliktu. Ostatní odvolací námitky jsou zcela nepřipadné – nemají souvislost s deliktem a mohou nanejvýš ovlivnit výši sankce, která však byla uložena na samé dolní hranici sazby (např. že pásky nebyly zneužity a byly v trezoru a že žalobce je jediným producentem lihu pro chemické a medicínské účely v ČR, jsou skutečnosti pro věc zcela irelevantní).

Žalobce namítá také nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného vzhledem

k vypořádání s námitkou dopadu do majetkové/hospodářské sféry žalobce. K tomu soud uvádí, že žalobce dopady do majetkové sféry zmínil velice obecně až v odvolání. Žalovaný sám nahlédl do výkazu zisku a ztrát dostupném v obchodním rejstříku a zjistil za rok 2012 a 2013 hodnoty „výsledku hospodaření před zdaněním“ v řádu jednotek, resp. desítek milionů Kč. Soud tak má za to, že obecnou odvolací námitku vypořádal žalovaný zcela dostatečně. Ostatně sám žalobce mohl případnou akutně nastalou finanční tíseň sám doložit, což však neučinil.

Z výše vyložených důvodů proto soud ani jedné z námitek nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného nepřisvědčil. Rozhodnutí žalovaného je dle soudu srozumitelné a dostatečně odůvodněné.

Dále žalobce vytýká žalovanému neaplikaci liberačního ustanovení, když má za to, že šlo o pochybení zaměstnance žalobce a jsou tak naplněny podmínky § 71 odst. 1 zákona o značení lihu. Soud předně konstatuje, že za výběr zaměstnanců nese odpovědnost zaměstnavatel, který musí přijmout následky svého jednání. Při výběru svých zaměstnanců musí vážit jejich kvalitu a jejich rozumové schopnosti a musí přijmout odpovědnost, pokud zaměstnanci nejednají v souladu se zákonem, srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 8. 2015, č. j. 5 As 10/2015 – 27: *„Odpovědnosti za správní delikt se nelze zprostit odkazem na porušení povinnosti vlastními zaměstnanci, případně osobami, které právníká osoba při výkonu své činnosti používá. Účelem ustanovení obsahujícího liberační důvod je zabránění sankce ve zcela výjimečných případech, kdy by její uložení odporovalo jejímu smyslu; odpovědnosti za spáchaný správní delikt se nelze zprostit toliko odkazem na zabezpečení povinného školení řidičů.“* Soud k tomu podotýká, že sám zaměstnanec žalobce tvrdil, že na vrácení kontrolních pásek zapomněl. Dle soudu tak podmínky pro aplikaci liberačního ustanovení nenastaly. Nadto se žalobce ani v odvolání aplikace liberačního ustanovení nedomáhal. Rozhodnutí žalovaného tak není v tomto směru co vytknout.

K námitce, že nebyla ve správních rozhodnutích zohledněna skutečnost, že nebyly naplněny znaky skutkové podstaty, a to škodlivost jednání, soud uvádí následující.

Předmětem sankčního řízení je skutek. Skutek je vymezen v oznámení o zahájení řízení tak, že v rozporu s § 39 odst. 2 zákona o značení lihu nebyly vráceny celnímu úřadu nepoužité kontrolní pásky. Takové jednání ostatně i žalobce přiznává a nerozporuje. Prvostupňové rozhodnutí i rozhodnutí žalovaného toto také konstatují.

Trestnost správních deliktů se řídí obdobnými principy jako trestnost trestných činů. Pro trestnost jednání musí být naplněna i materiální stránka deliktu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2007, č. j. 8 As 17/2007 - 135), tj. bez ohledu na to, zda jde o odpovědnost pachatele subjektivní či objektivní. Kategorie správních deliktů je kategorií trestního práva v širším slova smyslu, tudíž se pro všechny správní delikty, nejen pro přestupky, uplatní povinnost správního orgánu zkoumat nejen naplnění formálních znaků správního deliktu, ale také, zda jednání vykazuje daný stupeň společenské škodlivosti, tudíž materiální stránku správního deliktu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 7 Afs 27/2008 - 46).

Soud dále odkazuje na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu týkající se posuzování naplnění materiálního znaku trestného činu. V rozhodnutí ze dne 17. 4. 1996, sp. zn. 1 Tzn 2/96, publikovaném pod č. 43/1996 Sb. NS, uvedl Nejvyšší soud následující: *„Při úvahách o tom, zda obviněný naplnil i materiální znak trestného činu, tedy zda v jeho případě tento čin dosahoval vyššího stupně nebezpečnosti pro společnost, než je stupeň nepatrný [§ 3 odst. 2 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „starý*

trestní zákon“)], je nutno zdůraznit, že již stanovením formálních znaků určité skutkové podstaty zákon předpokládá, že při jejich naplnění v běžně se vyskytujících případech bude stupeň nebezpečnosti činu pro společnost zpravidla vyšší než nepatrný. Na tom nic nemění ani ustanovení § 3 odst. 2 starého trestního zákona, podle kterého čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný, není trestným činem, i když jinak vykazuje znaky trestného činu. Citované ustanovení se totiž uplatní jen tehdy, když stupeň nebezpečnosti pro společnost v konkrétním případě ani při formálním naplnění znaků určité skutkové podstaty nedosáhne stupně odpovídajícího dolní hranici typové nebezpečnosti pro společnost, když tedy nebude odpovídat ani nejlehčím běžně se vyskytujícím případům trestného činu této skutkové podstaty.“

Lze tedy obecně vycházet z toho, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za jiný správní delikt, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak jiného správního deliktu, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti. Z tohoto závěru však nelze dovodit, že by k naplnění materiálního znaku skutkové podstaty správního deliktu došlo vždy, když je naplněna skutková podstata správního deliktu. Pokud se k okolnostem jednání, jež naplní formální znaky skutkové podstaty přestupku, přidruží takové další významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, nedojde k naplnění materiálního znaku jiného správního deliktu a takové jednání potom nemůže být označeno za jiný správní delikt (srov. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 26. 9. 2012, č. j. 31 Af 23/2012 – 40). Za běžných okolností je tedy materiální stránka deliktu presumována, její absence závisí na výskytu výjimečných okolností.

Žalobcem v nyní posuzovaném případě předkládané skutečnosti, které dle něj ovlivňují materiální stránku deliktu (tj. neúmyslné spáchání deliktu v důsledku stresu příslušného zaměstnance žalobce, žalobce předmětnou agendou pověřil po spáchání deliktu jiného zaměstnance, žalobce vyvíjí systém automatické kontroly expirace kontrolních pásek, první spáchání tohoto deliktu, přiznání se, projevení lítosti a snahy po nápravě, spolupráce se správním orgánem), nemají na tuto vliv. Některé však mohou být považovány toliko za polehčující okolnosti [srov. k tomu např. § 41 písm. a), i), j), l), n), o) trestního zákoníku]. K tomu soud opět upozorňuje, že pokuta byla uložena na nejnižší možné hranici, byly tedy správními orgány zohledněny pouze polehčující okolnosti, nikoli okolnosti přitěžující. Naplnění znaků materiální stránky deliktu je třeba zkoumat k okamžiku spáchání činu, nelze tak zohlednit jednání po činu, např. spolupráci se správním orgánem v sankčním řízení. Jednáním žalobce byl porušen právem chráněný zájem společnosti, tj. zájem orgánu veřejné moci na kontrole produkce lihu a řádném výkonu správy kontrolních pásek. Výjimečné okolnosti, které by vyloučily naplnění materiálního znaku správního deliktu (např. nepředvídatelná událost nebo vyšší moc, nepředvídatelná a neodvratitelná událost – např. krátká doba nevrácení pásek pouze v důsledku živelní pohromy, nemoci apod.), ze správního spisu (ani z žaloby) nevyplývají.

Žalobce namítá také procesní vady řízení, a to porušení zákazu sebeobviňování a nepoučení o možnosti odepřít výpověď. Odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2010, č. j. 1 Afs 58/2009 - 541, dle kterého *„I ve správních řízeních, jejichž účastníky jsou právnické osoby, je nutno respektovat specifické postavení osob v pozici statutárních orgánů těchto právnických osob a při jejich výsleších je třeba postupovat analogicky podle § 141 odst. 6 správního řádu z roku 2004 a § 126 odst. 4, § 126a a § 131 o. s. ř., tedy jako při výslechu účastníka řízení.“* Žalobce namítá, že celní úřad, ani žalovaný jeho, ani jeho zaměstnance nepoučili o možnosti odepřít výpověď, a to před i po zahájení řízení. Z toho žalobce dovozuje neúčinnost veškerých důkazních

prostředků jím předložených a také svědeckých výpovědí.

Dle § 80 odst. 1 daňového řádu „Správce daně může provádět místní šetření. V rámci tohoto postupu správce daně zejména vyhledává důkazní prostředky a provádí ohledání u daňových subjektů a dalších osob zúčastněných na správě daní, jakož i na místě, kde je to vzhledem k účelu místního šetření nejvhodnější.“). Při místním šetření provedeném celním úřadem dne 6. 2. 2015 byla zjištěna skutečnost, že žalobce nevrátil kontrolní pásky ve stanovené lhůtě. Taková skutečnost je ale zjistitelná i z registru značení lihu, který si ostatně celní úřad před zahájením správního řízení opatřil. Žalobce, resp. jeho zaměstnanci nebyli celním úřadem vyslýcháni. Ve správním řízení došlo k dokazování listinou, kterému byli přítomni zaměstnanci žalobce, kteří podepsali protokol (ke kterému neměli výhrady) s konstatováním, že byli poučeni o právech a povinnostech. Při úkonech celního úřadu se pouze vyjádřili a nesdělili nic skutkově hodnotného, co by nebylo obsaženo v odvolání (a rovněž v žalobě). Správní orgány vyšly ze skutkově jednoduchého a snadno z registru značení lihu zjistitelného stavu věci a při stanovení výše sankce přihlédly pouze k polehčujícím okolnostem, když sankci uložily na samé dolní hranici. Dle soudu tak nedošlo k porušení zákazu sebeobviňování. Soud má tuto námitku za zcela nedůvodnou.

Soud shrnuje, že rozhodnutí žalovaného shledal podle skutkového a právního stavu v době rozhodování žalovaného (i celního úřadu) zákonným, je však nucen (jak je výše uvedeno z důvodu zohlednění zániku trestnosti žalobcova jednání) napadené rozhodnutí žalovaného zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Soud přistoupil dle § 78 odst. 3 s. ř. s. i k zrušení rozhodnutí celního úřadu, neboť zrušovací důvod, tj. zánik trestnosti jednání žalobce se vztahuje i na něj. Správní orgán je v dalším řízení dle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným soudem, tj. zohlední změnu právní úpravy sankcionování vrácení kontrolních pásek a z toho rezultující zánik trestnosti žalobcova jednání.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Úspěšnému žalobci pak soud mimořádně nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 7 s. ř. s.), neboť důvodem zrušení rozhodnutí nebylo pochybení žalovaného či celního úřadu, ale změna právní úpravy zákona o povinném značení lihu a vázanost soudu výkladovým stanoviskem rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná

nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 30. května 2017

JUDr. Věra Šimůnková, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost:
Božena Kouřimová